

Posudek na diplomovou práci Bc. Nikol Hillové: Welfare zvířat v rámci zooterapeutického procesu.

Diplomantka se zabývá aktuálním, leč velmi málo pojednávaným tématem zooterapie. Seznamuje čtenáře s nejrůznějšími aspekty této léčebné metody a konstatuje absenci legislativy i potřebné metodiky v naší zemi.

V úvodu definuje zooterapii jako pozitivní až léčebné působení zvířete na člověka a uvádí různé aspekty a klasifikaci zooterapeutických přístupů. Zooterapeutický tým je tvořen zvířetem a zooterapeutem, který se prostřednictvím dostatečně připraveného a vhodného zvířete snaží pomoci pacientovi či klientovi, vhodnému k přijetí této terapie. Metody vedení zvířete jsou zde podrobněji uvedeny, pokud jde o kanisterapii (emočně-etologická analýza a exhibičně-behaviorální aplikace).

V druhé kapitole diplomantka pojednává o humánně-animální interakci, která je podstatou zooterapie. Vychází z fenoménu domestikace, vzniku sociálně symbiotických vztahů mezi člověkem a zvířetem, které mají už mnohotisíciletou historii, zejména pokud jde o psa a kočku. Domestikace je vysvětlována jako přírodní proces, jenž je důsledkem oboustranné potřeby pozornosti. Vznikaly tak etologicko-biologické vazby mezi zvířaty a lidmi. Zvíře se pro člověka stává komunikačním partnerem, přičemž komunikace může probíhat několika různými typy (analogická či digitální komunikace). Komunikace se zvířetem a jeho přítomnost zvyšuje pocit pohody, protože zvíře pomáhá člověku překonat pocity osamělosti a izolace.

Třetí kapitola se týká etologie zvířat, jejíž znalost je nezbytnou podmínkou k úspěšné zooterapeutické praxi. Diplomantka se zde zaměřuje na etologii psa, jakožto jednoho z nejužívanějších zvířat při zooterapii.

Čtvrtá kapitola pojednává o welfare zvířat, tedy jejich životní pohodě a naplňování přirozených potřeb. Životní pohodu zvířat lze měřit vždy jen do určité míry, protože zvířata vnímají pohodu jinak než lidé a nedovedou ji přesně lidským jazykem popsat. Tím více zde vyniká do popředí etická otázka zacházení se zvířaty, které by nikdy nemělo jít proti jejich přirozeným potřebám, ale mělo by je, pokud možno, co nejvíce naplňovat. K tomu slouží různé přístupy zjišťování kvality života a zajištění welfare zvířat. To je podmínkou k etickému zacházení se zvířaty a dosažení cílů, které si zooterapie klade. V ČR se zatím tato problematika řeší hlavně u hospodářských zvířat.

V páté kapitole diplomantka pojednává podrobněji o legislativním zakotvení zooterapie v ČR. Konstatuje, že zooterapie zatím není oficiálně uznána jako terapeutická metoda a chybí také vzdělávací systém pro zooterapeuty. Je nutné se řídit zákony, týkajícími se zacházení se zvířaty, které zde vyjmenovává. Jedinou výjimkou je hiporehabilitace, která je u nás oficiálně využívána jako terapeutická metoda. Dále je podrobně popsána situace v ČR i jiných zemích, kde již existují organizace a asociace, věnující se systematicky zooterapii.

V další kapitole se autorka věnuje speciálně etickému aspektu zooterapie se zaměřením na situaci v ČR. Jelikož chybí jakékoli zastřešující organizace i všeobecně platné normy, diplomantka osobně oslovila několik zainteresovaných osob a provedla výzkum formou dotazníku. Z odpovědí vyplývá, že v podstatě jediným, kdo o etickém zacházení se zvířetem rozhoduje, je jeho majitel, resp. zooterapeut. Tito odborníci by uvítali, kdyby vznikla

zastřešovací organizace, zabývající se etikou vztahu ke zvířatům, a metodická příručka pro welfare zvířat v rámci zooterapie. Absence takových norem může způsobovat zbytečné komplikace klientům zooterapie i poškozovat zvířata při zooterapii používaná, pokud s nimi zachází nekompetentní, nezkušená či nevyškolená osoba.

V sedmé kapitole se ještě autorka zabývá situací v jiných zemích a pravidly zacházení se zvířaty, tam platnými.

Osmá kapitola předkládá návrhy opatření pro zlepšení welfare zvířat v zooterapii v ČR. Tyto návrhy jsou velmi cenným textem, který naznačuje cesty, jimiž by se měla zabývat legislativa, upravující zacházení se zvířaty, i organizace a jednotlivci, do této činnosti zainteresovaní.

Celkově je nutno říci, že tato práce je velice cenným vhladem do problematiky welfare zvířat. Diplomantka prokázala, že dokáže studovat a používat zahraniční odbornou literaturu. Rovněž cenné je to, že se nebála vydat i cestou vlastního průzkumu v terénu a oslovila osoby, které se prakticky oborem zabývají. Tato práce je tím důležitější, jak v dnešní době technokratické civilizace stále více lidí cítí absenci přírody a kontaktu s jinými tvory. Zvířata tak stále více získávají na významu jako společníci a partneři člověka, zvláště v městských aglomeracích. Zároveň je ale stále aktuálnější otázka zacházení s nimi v tomto pro ně často nepřirozeném a stresujícím prostředí. Diplomantka ukázala, že je nutné se problematikou zabývat a docílit tak jednotných pravidel, zajišťujících etické zacházení se zvířaty i maximální efekt pro člověka, kterému přítomnost zvířete pomáhá překonat obtíže života.

Práci rozhodně doporučuji k přijetí s nejlepším ohodnocením.

V Praze, 4. ledna 2024

P. RNDr. Matuš Kocian, Ph.D.